

21.08.2008

EDUSKUNTA
Ulkoasiainvaliokunta

KORJATTU VERSIO: Korvaa poistetun Eutorin
UM2008-01760

viite **UTP 16/2008 vp**

asia

Eduskunnalle tiedottaminen/Yhdysvaltojen ja Intian sopimusta siviiliydinenergiayhteistyöstä käsitellään ydinalan vientivalvontatyöryhmässä (NSG)

Ohessa toimitetaan eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle perustuslain 97§ mukaisesti muistio, joka käsittelee Yhdysvaltojen ja Intian sopimusta siviiliydinenergiayhteistyöstä jota käsitellään ydinalan vientivalvontatyöryhmässä (NSG).

Eurooppakirjeenvaihtajan sijainen Markku Lampinen

Liitteet - 1 kpl muistio

UTP 16/2008 vp

Yhdysvaltojen ja Intian sopimusta siviiliydinenergiayhteistyöstä käsitellään ydinalan vientivalvontatyöryhmässä (NSG)

Yhdysvallat ja Intia ovat sopineet ydinenergian rauhanomaista käyttöä koskevasta yhteistyöstä. Sopimuksen taustalla vaikuttavat Intian suuret energiatarpeet. Toisaalta järjestelyyn liittyy koko ydinsulkujärjestelmää koskettavia periaatteellisia kysymyksiä, sillä sopimus merkitsee ydinalan yhteistyön avaamista maan kanssa, joka ei ole liittynyt ydinsulkusopimukseen (NPT) mutta jolla on ydinase-ohjelma.

Yhdysvallat on edellyttänyt, että ennen sopimuksen lopullista hyväksymistä Intia tekee IAEA:n kanssa ydinmateriaalivalvontasopimuksen ja että ydinalan vientivalvontaryhmä (*Nuclear Suppliers Group, NSG*) hyväksyy ydinalan vientiä koskeviin suuntaviivoihinsa Intia-yhteistyötä koskevan poikkeuksen. Lisäksi sopimus edellyttää vielä Yhdysvaltain kongressin hyväksyntää.

Hanke oli pitkään jäissä Intian sisäpoliittisten erimielisyyksien vuoksi. Heinäkuussa 2008 Intian hallitus sai kuitenkin parlamentin enemmistön tuen taakseen, ja asia lähti vauhdikkaasti eteenpäin myös kansainvälisillä foorumeilla. Yhdysvaltojen osalta aikapaineita luovat lähestyvät presidentinvaalit.

IAEA:n ja Intian välinen ydinmateriaalivalvontasopimus hyväksyttiin 1.8.2008 konsensuksella IAEA:n ylimääräisessä hallintoneuvoston kokouksessa. Sen nojalla Intia on valmis asettamaan siviiliydinenergiailaitoksensa IAEA:n valvontaan porrastetun aikataulun mukaisesti vuoteen 2014 mennessä. IAEA:n pääjohtaja ElBaradei vetosi voimakkaasti sopimuksen hyväksymisen puolesta todeten sopimuksen merkitsevän Intian osalta askelta oikeaan suuntaan, lähemmäksi monenvälistä ydinvalvontaja ydinsulkujärjestelmää. Suomi hallintoneuvoston jäsenenä osallistui päätöksen tekemiseen, tuoden monen muun maan tavoin samalla esiin vahvan tukensa ydinsulkusopimukselle ja koko ydinsulkuregiimille.

Ydinalan vientivalvontaryhmä NSG on kutsuttu Wieniin 21.-22.8.2008 ylimääräiseen täysistuntoon käsittelemään asiaa. NSG on 45 maan muodostama järjestely, jonka tarkoituksena on varmistaa, että ydinenergian rauhanomaiseen käyttöön tarkoitettujen aineiden ja laitteiden vienti ei myötävaikuta ydinaseiden leviämiseen. Suomi on NSG:n jäsen, samoin kuin kaikki muut EU-maat.

NSG:n kokouksessa on pöydällä Yhdysvaltojen ehdotus Intiaa koskevan poikkeuksen tekemisestä NSG:n suuntaviivoihin. Poikkeuksen hyväksyminen edellyttää NSG:ssä konsensusta. Keskustelua odotetaan käytävän siitä, minkälaisia lisäehtoja Intialta voitaisiin edellyttää non-proliferaation alalla vastapainoksi ydinenergiayhteistyön avaamiselle.